

פועלי כל הארצות התאחדו!

זה הדבר

زو هديرخ ZO HADEREKH

גיליון 12, 20 במארס 2019

נעים בהמוניהם

הפרשן הפוליטי חמי שלו כתב באותו גיליון "הארץ":
"אחת מכרזות הבחירות המוצלחות, בוודאי המצחיקה שבהן,
סיפקה השבוע רשימת חד"ש-תע"ל". לדבריו, "הדאחקה של
עודה וטיבי עשויה להעיד על שינוי בדעת הקהל היהודי. היא
משקפת תזוזות ראשוניות ומינוריות, שיכולות להפוך
דרמטיות וטקטוניות, ולשנות מהיסוד את גישת השמאל-מרכז
הציוני לשיח פועלה עם המפלגות הלא-ציוניות".
שלו צודק, בעוד שנתניהו מסית וגנץ ולפיד מגמגמים: רק
שותפות יהודית-ערבית תוכל לסיים את שלטון נתניהו ולבנות
כאן חברה צודקת, שוחרת שלום, שוויון ודמוקרטיה.
רק ברית כזו, שתסמן כמטרות הסכם שלום צודק, כינון
דמוקרטיה אמיתית וצמצום הפערים החברתיים והכלכליים,
תהא חלופה של ממש לממשלת הימין הקיצוני והמתנחלים.

הקריאה בקמפיין של רשימת חד"ש-תע"ל – "יהודים
וערבים נוהרים לקלפיות", שנחשפה בשבוע שעבר (13.3)
באירוע השקה חגיגי בתל-אביב, לא נותרה יתומה.
מאות אישים יהודים וערבים פרסמו מודעה על פני עמוד
שלם בגיליון "הארץ" בסוף השבוע האחרון (15.3) תחת
הכותרת "נעים בהמונים כדי להציל את הדמוקרטיה
בישראל". החתומים, בהם פעילים, מרצים, אנשי רוח
ואמנים – קוראים להצביע עבור מפלגות הדוגלות בצדק
אזרחי, מדיני וחברתי.
החותמים אמנם נמנעו מלנקוב בשמות של מפלגות
מסוימות, אך ציינו את תמצית החזון שמציעה הרשימה
בראשות חברי הכנסת עודה וטיבי: חתירה לשלום צודק,
לשוויון אזרחי ולאומי ולצדק חברתי.

מכתבים למערכת

הסגר על עזה פוגע בנשים חולות

עמותת רופאים לזכויות אדם (רל"א) פרסמה לקראת יום האשה הבינלאומי, שצוין בכל העולם ב-8 במרץ, דו"ח מיוחד החושף כיצד הסגר והקריטריונים למתן היתר יציאה מעזה פוגעים בנשים חולות, בין השאר בשל עיכובים וחוסר מענה מהרשויות הישראליות, קירבתן של הנשים לבן משפחה הנמצא מחוץ לרצועה, או קרבה משפחתית לאנשי לחמאס. הדו"ח מבוסס על ניתוח מאות מקרים של חולים, שפנו לרל"א בשנים 2017-2018 בבקשת סיוע ליציאה לטיפול רפואי מחוץ לרצועה ובוחן את השלכות הסגר על נשים. הדוח מצביע על שלוש מגמות עיקריות:

עיכובים וחוסר מענה פוגעים קשות בסיכויי החלמתן של נשים חולות סרטן מרצועת עזה: 129 חולות הסרטן שפנו אלינו המתנינו לתשובת רשויות ישראל במשך חודשים רבים, ולעיתים אף שנה. עיכובים אלו בהגעתן לטיפול פגעו באופן אנוש בסיכויי החלמתן. לאחר התערבותנו קיבלו כולן אישור יציאה, אך זמן יקר הלך לאיבוד והותיר אותנו עם התהייה מדוע סורבו מלכתחילה?

מניעת היתר בשל קרבה משפחתית לחמאס פוגעת בנשים כמעט פי שניים מאשר בגברים: לפי נתוני חופש מידע שהתקבלו ממתאם פעולות הממשלה בשטחים (מתפ"ש) לבקשתנו, מתוך 969 בקשות של חולים בשנתיים המדוברות, שבהן סיבת הסירוב למתן ההיתר הייתה קרבה משפחתית לאנשי חמאס, 608 מהסירובים היו לנשים ו-361 היו לגברים.

מניעת יציאה לטיפול רפואי בשל שהות קרוב משפחה, ברוח המקרים גבר, בגדה המערבית ללא היתר פוגעת בגישה לטיפול רפואי: במרבית מקרי הסירוב, שבהם טיפלה רל"א בשנתיים האחרונות, קרובי המשפחה ששהו בגדה המערבית ולא שבו לרצועה היו גברים. כמדינות רבות אחרות, גם ישראל עושה שימוש באמצעים של הפעלת לחץ על קרובי משפחה, במקרה זה נשים, על מנת להשיג מטרות פוליטיות ובכלל זה באמצעות הטלת הסגר על רצועת עזה. בעזה – כמו במקדי סכסוך אחרים בעולם – נשים נפגעות באופנים שונים וחריפים מאלימות ומהיעדר טיפול רפואי.

גם אם הקריטריונים אינם מכוונים לפגיעה קשה בנשים דווקא, הרי מרגע שמדיניות הסגר על עזה נושאת אתה השלכות מגדירות כה הרסניות – בעיקר כלפי אותן נשים חולות ופגיעות – יש לשנותה בהלימה להחלטה 1325 של האו"ם שעוסקת בהשפעה של מדיניות על נשים ושילובן בתהליכי קבלת החלטות.

מדיניות ישראל הרסנית לחייהם של כל תושבי רצועת עזה, גברים ונשים, חולים ובריאים, צעירים ומבוגרים. דוח זה מפנה זרקור למי שפעמים רבות נסתרות מעין הציבור וקולן אינו נשמע. קולן מצטרף לקריאות שקראנו בעבר ונמשיך לקרוא – להסיר את הסנקציות מרצועת עזה, ולאפשר לתושבותיה ולתושביה חיים בכבוד.

מור אפרת

מנהלת מחלקת השטחים הכבושים ברופאים לזכויות אדם

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

ביבי מבהיר: כן, אנחנו גזענים

"השחקנית והמגישה רותם סלע מתחה ביקורת על ריאיון של שרת התרבות מירי רגב אצל העיתונאית רינה מצליח. 'מירי רגב יושבת ומסבירה לרינה מצליח שהציבור צריך להיזהר כי במידה ובני גנץ ייבחר הוא יהיה חייב להקים ממשלה עם ערבים', כתבה סלע בסטורי באינסטגרם ל-824 אלף עוקביה. 'רינה מצליח שותקת. ואני שואלת את עצמי למה רינה לא שואלת אותה בתדהמה – ומה הבעיה עם הערבים ??? ריבוננו של עולם, ישנם גם אזרחים ערבים במדינה הזו'. סלע המשיכה וכתבה: 'מתי לעזאזל משהו בממשלה הזו יסדר לציבור ישראל היא מדינת כלל אזרחיה. וכל בני האדם נולדו שווים. וגם הערבים, רחמנא לצלן, הם בני אדם. וגם הדרוזים. וגם ההומואים אגב והלסביות גם... שוק... השמאלנים'.

ראש הממשלה בנימין נתניהו הגיב לדבריה של סלע בפוסט באינסטגרם. נתניהו העלה תמונה של עצמו על רקע דגל ישראל וכתב: 'רותם היקרה, תיקון חשוב: ישראל היא לא מדינת כלל אזרחיה. לפי חוק יסוד הלאום שהעברנו, ישראל היא מדינת הלאום של העם היהודי - ושלו בלבד'. נתניהו הגיב שוב לדבריה של סלע בשיבת הממשלה שנערכה היום ואמר כי: 'מדינת ישראל היא לא מדינת לאום של כל אזרחיה. למיעוטים אחרים יש ייצוג לאומי במדינות אחרות'."

(הארץ, 10.3)

הגנרלים אצל גנץ, השטינקרים אצל כהנא

"אני בכלל לא סגור אם איתמר בן גביר הוא האיש שהוא מציג, או סוג של 'שמפניה'. יש לי תהיות לגבי הטיפוס הזה".

(אביגדור ליברמן ברשת ב', 7.3)

בקרב הוא יהיה אורחו של נתניהו

"נשיא ברזיל ז'איר בולסונארו עורר כעס ותדהמה גדולה בארצו כששיתף בטוויטר סרטון שמראה גבר מטיל את מימיו על גבר אחר. בולסונארו פרסם את הציוץ בשלישי בערב, כשמתח ביקורת על הקרנבל שנערך השבוע ברחבי ברזיל".

("ידענות אחרונות", 7.3)

אין גבול: גם גלי צה"ל נפלה בידי השמאל

"בגלי צה"ל יש שדרן אחד שלא מוכן ליישר קו עם השמאל והברנדז'ה. הוא מפריע לשידורי התעמולה היומיים של רינו צרור, רזי ברקאי ואחרים בעד מפלגת השמאל של לפיד גנץ, אז הם מפעילים לחץ אדיר כדי לסלק אותו מהתחנה. זה לא יקרה - יש גבול למשטרת המחשבות ולסתימת הפיות של השמאל. אנחנו לא בצפון קוריהא. אם לא יהיה ביטוי גם לימין - אין לגל"צ זכות קיום".

(ראש הממשלה בנימין נתניהו בטוויטר, 7.3)

ביבי מלך ישראל? ביבי מלך העולם!

"נתניהו הוא מנהיג בעל שיעור קומה עולמי. מעולם לא היה מנהיג בישראל כנתניהו. ומעולם לא היה מנהיג ישראלי שמעמדו בעולם הוא כשלו. נתניהו-טראמפ-פוטין הם טריאומוויירט המנהיג את העולם".

(השר יובל שטייניץ, "הארץ", 5.3)

ראש רשימת חד"ש-תע"ל בניו-יורק טיימס גוש הימין בחר באידאולוגיה הכהניסטית

מאת אימן עודה

נתניהו וכן ארי. כרזת בחירות של חד"ש

ב-1988 נפסלה רשימת כך בראשות הרב מאיר כהנא מריצה לכנסת. זאת, בין השאר, בשל סעיף בתורת הגזע של המפלגה, שקרא להגביל נישואים בין יהודים לערבים וסתר את חוק הבחירות הישראלי.

ב-1994 הוכרזה התנועה כארגון טרור לאחר שברוך גולדשטיין, שהוצב במקום השלישי ברשימה, כיצע את הטבח במערת המכפלה בחברון ורצח עשרות מתפללים מוסלמים.

בחדש שעבר הוגשו לכנסת רשימת איחוד מפלגות הימין, ובה איחוד כוחות בין רשימת תלמידי וממשיכי הרב כהנא (עוצמה יהודית) לבין מפלגות המתנחלים, הבית היהודי והאיחוד הלאומי.

את תפקיד השושבין באיחוד זה שיחק לא אחר מאשר ראש ממשלת ישראל בנימין נתניהו: כדי לשכנע את אנשי הבית היהודי להתאחד, הוא הציע להם שני תיקים בכירים ואף שני מושבים נוספים בקבינט.

כדי למנוע בכל מחיר אובדן קולות בימין הקיצוני בכל מחיר, מעדיף נתניהו לאפשר לכהניסטים לזכות בייצוג פרלמנטרי, ולהסתמך על תמיכתם בהרכבת ממשלת הימין, אותה הוא חותר להקים לאחר הבחירות.

דרך ארוכה עשה הימין הישראלי מאז 1984. אז קמו ויצאו מהמליאה חברי הכנסת (לרבות אלה מהימין) כאשר נאם הגזען כהנא. ראש הממשלה יצחק שמיר הכריז אז, כי מפלגתו של כהנא היא "תופעה מסוכנת שתחלוף מאלה, מפני שאיש מנבחר הציבור לא יתמוך בה".

כעת מתברר כי הוא טעה. למרבה האירוניה, לא רק שתופעת הכהניזם לא חלפה, אלא שכעת מוביל את הלגיטימציה שלה דווקא נתניהו, אחד מממשיכי דרכו של שמיר בכס ראש הממשלה ובהנהגת הליכוד.

המסיתים והלאומנים, ממשיכי דרכו של כהנא במפלגת עוצמה יהודית (מיכאל בן-ארי, ברוך מרזל, איתמר בן-גביר ובנצי גופשטיין) מקשטים את בתיהם בתמונות של הרוצח גולדשטיין, ואף קוראים בגלוי לבצע רצח עם בעזה, טרנספר וטיהור אתני של פלסטינים בשטחים הכבושים.

הם לבטח לא הופתעו מהתמיכה בהם שמגיעה הישר מביתו של ראש ממשלת ישראל וממאמציו של האחרון לאחד עם הבית היהודי והאיחוד הלאומי. האמת היא, שאיש מאיתנו כבר אינו מופתע מנתניהו.

הקדנציה האחרונה שלו החלה ב"אזהרה" גזענית מפני "הערבים שנוהרים לקלפיות", והמשיכה בחקיקת "חוק הלאום" שהפך את מעמדם של אזרחי ישראלים הערבים-פלסטינים באופן רשמי לאזרחים סוג ב'. טבעי שתסתיים כך. התמיכה של נתניהו בממשיכיו של הגזען כהנא היא פועל יוצא גם של הכיבוש הישראלי האכזרי בשטחים. לימין

הישראלי חסיד הסיפוחים יש אידאולוגיה סדורה בנוגע לעתיד הגדה המערבית. ועד שתסופח הגדה, כולה או חלקה, הוא מקיים ואף מחריף את מערכת הכיבוש ואת ההפרדה בין יהודים לערבים. משטר צבאי בגדה הופך מצב קבע.

חבירתו של נתניהו לגורמים התומכים בתורת גזע ובטרנספר נובעת מאותן סיבות כמו בחיבוק שהוא מעניק למשטרי הימין הקיצוני ברחבי העולם, דוגמת ז'איר בולסנארו בברזיל או ויקטור אורבן בהונגריה.

נתניהו עושה כל שביכולתו כדי לבסס ממשלת ימין שתחתור במקרה הטוב להנצחת המשטר הצבאי בגדה המערבית, ובמקרה הגרוע תכונן אפרטהייד דה-יורה ותספח את ההתנחלויות.

זה תמרור אזהרה אדום בוהק, הן לפלסטינים בשטחים הכבושים והן לאזרחי ישראל היהודים והערבים.

בעוד פחות מחודש יתקיימו הבחירות לכנסת ה-21. בימין בחרו באידאולוגיה הכהניסטית להיות הדבק שמחבר ומאחה את גוש הימין. אנחנו חייבים לבחור בסולידריות ובמאבק ערבי-יהודי משותף להיות הדבק של מתנגדיו.

על המפלגות הגדולות בגוש המרכז-שמאל להבין את המשוואה: האוכלוסייה הערבית אולי אינה יכולה להיאבק ולנצח לבד, אבל אי אפשר לנצח בלעדיה. רק מחנה דמוקרטי רחב, שמאלי, יהודי-ערבי – יכול להיות אלטרנטיבה אמיתית למגמות הקיצוניות בימין. חיי ועתיד כולנו תלויים בכך.

שתי שותפות סחר משמעותיות של ארצות-הברית. מדובר במהלך שנועד להקל על הייצוא האמריקאי, בדומה לדרישות הממשל האמריקאי מול סין, שהובילו בחודשים האחרונים למלחמת סחר בין שתי המדינות ולהטלת מכסים כבדים בשני הצדדים.

פתיחת השוק הישראלי לייבוא גדל מארה"ב עלולה לפגוע עוד יותר בתעשייה הישראלית, ובאופן מוגבר בחקלאות בישראל. למרות זאת פעל שר האוצר משה כחלון בשנים האחרונות כדי להוריד את המכסים על ייבוא תוצרת חקלאית מחו"ל.

ככל הנראה, יתמכו פקידי משרד האוצר גם בכינון הסכם שיאפשר הורדת מכסים על ייבוא מארה"ב. עם זאת, צעדים מסוג זה פוגעים אנושות בחקלאות הישראלית שאינה יכולה להתחרות במחירים הזולים של התוצרת החקלאית מחו"ל – בייחוד זו האמריקאית, הזוכה בסבסוד של הממשל.

לישראל יש עודף מסחרי משמעותי עם ארה"ב, שעמד בשנת 2017 על 14 מיליארד דולר. ברק אובמה, הנשיא האמריקאי הקודם, ניסה לפתוח את הסכמי הסחר עם ישראל למשא ומתן, ולהביא להורדת מכסים שתאפשר ייצוא מוגבר בארה"ב לישראל. אולם השיחות לא הובילו לחתימה מחודשת על הסכם.

יצוין כי הסכם הסחר החופשי שחתמו ב-1985 נשיא ארה"ב רונלד רייגן וראש ממשלת ישראל שמעון פרס היה הראשון מסוגו שחתמה המעצמה האימפריאליסטית. לאחר מכן, נפוצו הסכמים מסוג זה עד מאוד, ושימשו כר פורה להתפשטות הגלובליזציה הקפיטליסטית בעולם. ההסכם אסר בפירוש את ביטול המכס על מוצרים חקלאיים.

בעקבות חתימת ההסכם, ובמסגרת התלות הכלכלית הגוברת של ישראל בארה"ב, בעשור הראשון לאחר חתימת ההסכם (1986-1996) שולש היקף הסחר השנתי בין שתי המדינות – מ-4 ל-12 מיליארד דולר.

בין 1996 ל-2010 שולש בשנית היקף הסחר בין ארה"ב לישראל. ב-2010 הוא עמד על יותר מ-32 מיליארד דולר לשנה. כעת ישראל ממוקמת במקום ה-12 מבחינת היקף הייבוא לנפש של מוצרים תוצרת ארה"ב.

וכך, אחד (עודף הסחר לטובת ישראל) ועוד אחד (ישראל היא יבואנית גדולה של מוצרים אמריקאיים) מביאים את ממשל טראמפ להפעלת לחצים על ישראל להרחבת הפתיחה של השוק המקומי לייבוא מארה"ב.

זו המדיניות שמפעיל עתה הממשל כלפי סין. בהבדל אחד: סין היא יבואנית גדולה יותר של מוצרים אמריקאיים והעודף המסחרי שלה מול ארה"ב מרקיע שחקים. יחד עם זאת, לסין 1.4 מיליארד תושבים ואילו ישראל מונה בקושי תשעה מיליון.

הבדל גדול נוסף: ארה"ב פתחה במלחמת סחר גלויה נגד סין, בעוד שהתלות של ישראל בארה"ב לא מאפשרת לה להשיב מלחמה באותן נסיבות ובאותם היקפים.

לפי מחקר של המכון למחקרי ביטחון לאומי של אוניברסיטת תל אביב (יולי 2018), "בשונה מהסנקציות הכלכליות, שאותן מטילה ארצות הברית על מדינות סוררות, בתחום מאבקי הסחר ארצות הברית מתמודדת בו-זמנית מול כוחות כלכליים גדולים, כמו האיחוד האירופאי וסין, כך שצפויות תגובות ותגובות נגד, שעלולות להשפיע לרעה, במידה מסוימת, על הכלכלה האמריקאית ועוצמתה המדינית של ארצות הברית".

אך חרף שקיעת מעמדה של ארה"ב, סביר להניח שממשלת הימין בישראל תיכנע ללחצי הממשל האמריקאי.

שמעון פרס ורונלד רייגן בבית הלבן (צילום: מרכז פרס)

הנשיא טראמפ פותח חזית חדשה

מלחמת סחר גם נגד ישראל

הנשיא האמריקאי דונלד טראמפ מעוניין להפחית את המכסים שישראל מטילה על ייבוא תוצרת חקלאית מארה"ב – כך דיווחה סוכנות הידיעות הכלכלית "בלומברג". בידיעה נמסר כי השבוע תפתח משלחת אמריקאית במשא ומתן עם ישראל על תנאי הסחר בין שתי המדינות.

ישראל וארה"ב עוד לא הודיעו רשמית על פתיחת הסכמי הסחר ביניהן, ולפי "בלומברג" מדובר בשיחות חשאיות. הדרישה האמריקאית לפתוח את המשק לייבוא תוצרת חקלאית איננה ייחודית לישראל. לפני ימים מספר הודיע טראמפ על כוונתו לדרוש צעדים דומים גם מטורקיה והודו,

חקלאות תמורת תמיכה בכיבוש

"אם יחתמו על ההסכם להפחתת המכסים, נלך לבג"ץ ונאמר שזה שוחד בחירות. אני רוצה לראות את ראשי מפלגות הימין שמינו את שר החקלאות, אורי אריאל, מסבירים לאזרחי ישראל מדוע צריך לפגוע בחקלאי הצפון וברפתנים. יש פה קומבינה פוליטית מסוכנת. הם משחקים באש וויקבלו הפגנות של חקלאים מול משרד ראש הממשלה. אם הממשלה רוצה, הבחירות הבאות יהיו על תפוחים, אגסים, גבינות וצינונות" – כך אמר ל"דה מרקר" (10.3) מנכ"ל התאחדות החקלאים, אבשלום וילן, בעבר חבר כנסת מטעם מרצ.

מקור ממשלתי מסר ל"דה מרקר" כי "לא מדובר רק במשא ומתן על חקלאות ולכל משא ומתן יש היבטים נוספים". לדידו, "לפעמים נותנים בחקלאות ומקבלים בתחומים אחרים. אם יום אחד יגיעו האמריקאים בזמן של לחץ גדול על ראש הממשלה, בנימין נתניהו, ויגידו שהם רוצים שיסיר את המכסים, וכנגד זה הוא יקבל, לדוגמא, שנתיים שקט בנושא הפלסטיני – נתניהו יסכים. יש לנהל את המשא ומתן בתבונה כי ראש הממשלה יכול במהירות לוותר לאמריקאים".

שיא כל הזמנים במכירות נשק לאזור

המזרח התיכון מתחמש

מאת אבישי ארליך

כתוצאה מנפילת מחירי הנפט בעולם, צנחה ההוצאה ב-2016 אך עלתה שוב ב-2017 לכמעט 70 מיליארד דולר (כ-10% מהתל"ג). בהשוואה, ההוצאה של 15 המדינות המובילות בהוצאות צבאיות אינה עולה על 4.2% מהתל"ג. ב-2017 הייתה ההוצאה הצבאית בסעודיה לנפש הגבוהה בעולם.

61% מייבוא הנשק של סעודיה הוא מארה"ב, 23% מבריטניה והשאר מצרפת, גרמניה, ספרד, הולנד, שווייץ, שוודיה, קנדה, איטליה וטורקיה. לאחרונה מכרה גם סין מלט"ם לסעודיה. טראמפ מעודד את ייצוא הנשק לסעודיה בנימוקים של נחיצותו לתעשייה האמריקאית.

ייצוא נשק ישראלי

ארה"ב, רוסיה, צרפת, גרמניה וסין ייצאו 75% מכלל סחר הנשק העולמי. ישראל הייתה ב-2018 יצואנית הנשק השמינית בעולם. בארבע השנים הקודמות הייתה ישראל במקום השביעי. ישראל אחראית ל-3.1% מסחר הנשק העולמי (לעומת 2.1% בארבע השנים הקודמות).

סחר הנשק הישראלי (לפי משרד הביטחון) הגיע לסכום של 9.2 מיליארד דולר ב-2017 – עלייה של 41.5% מ-2016. הקפיצה היא תוצאה של עסקת טילים בין הודו לתעשייה האווירית בשווי כ-2 מיליארד דולר. ישראל סיפקה 15% מהנשק שיובא להודו בארבע השנים האחרונות (לעומת רק 12% שסיפקה ארה"ב).

לפי SIPRI שלוש חברות ישראליות היו בין החברות המרוויחות ביותר ממכירות נשק בעולם: אלביט מערכות מוקמה במקום ה-28, התעשייה האווירית הייתה במקום ה-41 ורפאל במקום ה-45.

ייבוא נשק באזורים אחרים

אסיה ואוקיאניה נטלו חלק של 40% משוק ייבוא הנשק העולמי, וזו ירידה של 6.7% לעומת התקופה הקודמת. היבואניות העיקריות היו הודו, אוסטרליה, סין, דרום קוריא ווייטנאם.

אוסטרליה היא כיום יבואנית הנשק הרביעית בגודלה בעולם. בהודו חלה ירידה (של 24%) בהיקפי ייבוא הנשק, והיצואנית העיקרית אליה היא עדיין רוסיה. ישראל וארה"ב מתחרות ביניהן על ייצוא נשק להודו.

סין, מצדה, הפחיתה את ייבוא הנשק שלה ומצליחה לתכנן ולייצר מערכות נשק משלה. ייבוא הנשק של מדינות אמריקה, אירופה ואפריקה בירידה.

טראמפ, מצדו, מדבר רבות על רצונו להחזיר את הצבא האמריקאי לתוך גבולות המדינה, אך התעשייה האמריקאית היא המרוויחה העיקרית מהמיליטריזציה של העולם. גם ישראל.

בעשור האחרון ייצוא הנשק הישראלי עלה ב-60%. ייצוא הנשק האמריקאי עלה ב-30% ושל רוסיה ירד ב-17%. כך עולה ממחקר של המכון לחקר השלום (SIPRI) בשטוקהולם פרסם בשבוע שעבר נתונים לגבי סחר הנשק בעולם בין 2014 ל-2018. להלן תמצית כמה מהממצאים.

בשנים אלה התרחבה הדומיננטיות האמריקנית בשוק הנשק: חלקה של ארה"ב עלה ל-36% לעומת 30% לפני ארבע שנים. ארה"ב מייצאת נשק ל-98 מדינות לפחות. הפער בין ייצוא ארה"ב לייצוא רוסיה, היצואנית השנייה בעולם, גדל באותן שנים מ-12% ל-75% כיום. רוסיה צמצמה את ייצוא הנשק שלה בארבע השנים האחרונות ב-17%.

ייצוא הנשק של כלל מדינות האיחוד האירופי הוא 27% מסחר הנשק העולמי. צרפת, השלישית בגודלה, הגדילה את ייצוא הנשק ב-43%. גרמניה, הרביעית, הגדילה אותו ב-13%. סין, החמישית, הגדילה אותו בתקופה הנקובה רק ב-2.7%. סין מייצאת נשק ל-53 מדינות. פקיסטאן היא הלקוחה העיקרית שלה (37%). בריטניה הגדילה את ייצוא הנשק שלה ב-5.9%.

שלוש מדינות נוספות הגדילו משמעותית את ייצוא הנשק שלהן בתקופה הנידונה: ישראל ב-60%, דרום קוריא ב-94% וטורקיה ב-170%.

ייבוא נשק במזרח התיכון

בכל האזורים, למעט המזרח התיכון, הצטמצם סחר הנשק בשנים הנקובות. כמו כן, ייבוא הנשק מהמזרח התיכון בארבע השנים האחרונות הוא 35% מסך ייבוא הנשק בעולם. יותר מ-52% מכלל ייצוא הנשק האמריקאי היה למדינות במזרח התיכון. 59% מיצוא הנשק הבריטי היה למזרח התיכון, ועיקרו מטוסי קרב לסעודיה ולעומאן.

סעודיה הפכה ליבואנית הנשק הגדולה בעולם. מדובר בעלייה של 192% לעומת ארבע השנים הקודמות. ייבוא הנשק המצרי עלה בתקופה זו ב-206% (בעיקר מרוסיה, מצרפת ומגרמניה). ייבוא הנשק של ישראל עלה ב-354%, של קטאר ב-225% ושל עיראק ב-139%. לעומת אלה, ייבוא הנשק מסוריה הצטמצם ב-87%.

ייבוא הנשק של סעודיה

הממלכה הסעודית מעורבת למן 2015 במלחמה, ללא קץ נראה לעין, בתימן וכן במלחמת-פרוקסי בסוריה ובלבנון. לסעודיה יחסים עוינים עם איראן ועם קטאר. סעודיה בתהליך מיליטריזציה מהיר המתבטא ברמה גבוהה של הוצאה צבאית. לפי SIPRI ההוצאה הצבאית של סעודיה היא השלישית בעולם והראשונה, בפער גדול, במזרח התיכון. בעשור האחרון גדלה ההוצאה הצבאית בסעודיה ב-74%.

הצדק צבוע אדום וירוק

מחאות חברתיות-סביבתיות בבלגיה סחפו רבבות תלמידים באירופה כולה

ב-29 בדצמבר קראו שתי נערות בלגיות לשביתת תלמידים להגנה על האקלים. זאת בשל כעס על העדר מדיניות אקלימית

אצל ממשלתן. הן קיבלו השראה מגרטה טונברג, תלמידה משוודיה, שיזמה שביתה דומה.

הנערות לא ציפו להיענות כה רחבה. המדינה כולה הייתה המומה כאשר יותר מ-3,000 תלמידים צעדו ברחובות בריסל בהפגנה. הם התקוממו על כך שכמה חודשים קודם, ממשלת בלגיה דחתה את הצטרפותה ליוזמה כלל אירופאית למדיניות ירוקה מתקדמת.

רבים בימין הבלגי גינו את

ההפגנות. "אני לא אוהד של פונדמנטליזם דתי, ולכן גם לא של פונדמנטליזם אקלימי" אמר רייק טורפס, לשעבר מנהל האוניברסיטה הקתולית שבעיר לובן. "תנועת האקלים נראית ידידותית למדי, אבל הסתננה לתוכה מפלגת העובדים הבלגית ותנועות רדיקליות אחרות", צייץ הכלכלן הניאו-ליברל גירט נואלס.

בשבוע שלאחר מכן, 12,500 תלמידים יצאו לרחובות. בשבוע שלאחריו – שלושים וחמישה אלף ילדי בית ספר דרשו מדיניות אקלימית אחרת. המחאה התרחבה למדינות אירופיות אחרות, ומחאות עכשוויות של תלמידים ברחבי היבשת מלמדות על אפשרות המאבק לחברה אחרת וצודקת יותר. מחאות האקלים בבלגיה הפכו מרד נגד מדיניות הצנע הממשלתית. למרות שבעלי המניות של חברות בלגיות גרפו ב-2018 יותר מ-12 מיליארד יורו של דיבידנדים, מונעת ממשלת בלגיה עליות שכר משמעותיות כבר יותר משני עשורים. מסים גבוהים על דלק, חשמל סוכר העלו את יוקר המחיה וצמצמו את כוח הקנייה של העובד הבלגי.

ב-13 בפברואר התקיימה בבלגיה שביתת העובדים הגדולה ביותר זה חמש שנים. זו שיתקה את המדינה: המרחב האווירי נחסם, הפעילות בשלושת נמלי הים של המדינה נעצרה, ועובדי שמונה מתוך עשר החברות הגדולות במשק שיבשו את פעילותן. הממשלה הימנית הכריזה שתשקול מחדש העלאת שכר במשק.

בשביתה זו נרשמה לראשונה ברית אדומה-ירוקה: תלמידים וסטודנטים מהתנועות הירוקות הצטרפו לאיגודי העובדים. יום לאחר מכן, קבוצה חדשה של איגודים

מקצועיים בשם "פועלים למען האקלים" השתתפה בצעדה שמנתה כ-15,000 איש ברחובות בריסל.

רק שלושה חודשים קודם לכן, כל זה היה בלתי-צפוי לחלוטין. בדצמבר האחרון דומה היה כי הימין הקיצוני משגשג בעוד שממשלת בלגיה התמוטטה על רקע משבר לגבי מדיניות הגירה. לקראת הבחירות בבלגיה, שיתקיימו ב-26 במאי, דומה היה כי השיח הציבורי כולו יעסוק בהגירה, בביטחון ובלאומיות. אלא שלא כולם נכונים לשחק את המשחק של הימין.

נוכח ניסיונות המסד לתקוע טריז בין המאבק הסביבתי לזה החברתי, נכתב במניפסט שפרסמה תנועת סטודנטים למען האקלים: "אנחנו אומרים כן לצעדים נחוצים כמו מעבר לאנרגיה מתחדשת, אבל אומרים לא למיסוי לא הוגן על האזרח הפשוט".

מחאת האפודים הצהובים, שהחלה בשכנה צרפת, החזירה לדיון הציבורי בבלגיה את המיסים המופרזים המוטלים על מעמד העובדים ואת כוח הקנייה הנמוך שלהם. כמו שאומרים, כשיורד גשם בפריז, נוטף בריסל. ועדי העובדים השיקו סמוך

לשביתה הכללית את הקמפיין "הקרב על 14", כלומר למען שכר מינימום בגובה 14 יורו בשעה. השביתה של 13 בפברואר דרשה השתתפות רבה יותר של העובדים בעושר שהם עצמם מייצרים.

השילוב בין התנועות האדומות לירוקות הצליח להביא להישגים חסרי תקדים. בעוד שדיווחי האקלים המדאיגים ומזג האוויר הקיצוני לא הובילו לפעולות תקיפות

מצעד אקלים של תלמידים בסקוטלנד (פליקר)

נגד ההתחממות הגלובלית, ובעוד שמחקרים על אודות ממדי אי השוויון לא הצליחו להביא לדיון ציבורי רחב בנושא – תנועת האקלים והאיגודים המקצועיים הצליחו יחד לקבוע סדר יום חדש ולגייס עשרות אלפי שובתים.

שיתוף הפעולה היה חיוני ויעיל, מפני שלשתי התנועות יש אויב משותף. המעסיקים הגדולים אחראים להרס הטבע וגם לניצול עובדים. העובדים מבינים שלא יהיו מקומות עבודה על כוכב לכת מת, ופעילי הסביבה מבינים שמדיניות ירוקה שאינה צודקת חברתית – לא תגייס את הציבור מאחוריה. יחד, פעילי האקלים והעובדים השובתים, יכולים באמת לעשות שינוי. היטיבה לבטא מסר זה טונברג בת ה-16 שהפכה סמל למחאת האקלים ברחבי העולם, בנאומה בפני נציבות האיחוד האירופי:

"זה ברור עתה שאנחנו צריכים פוליטיקה חדשה. אנו זקוקים לכלכלה חדשה, שבה הכל מבוסס על צמצום השימוש בפחמן. אבל זה לא מספיק. אנחנו צריכים דרך חדשה לגמרי. המערכת הפוליטית והכלכלית שיצרנו סובבת תחרות. אתה מרמה כל עוד אתה יכול, כי כל שחשוב הוא הניצחון. זה חייב להיפסק. אנחנו חייבים להפסיק להתחרות זה בזה. אנחנו צריכים לשתף פעולה ולעבוד יחד. עלינו לחלק את המשאבים שהעניק לנו כדור הארץ באופן צודק".

ג'וז ד'האז

פורסם במקור באתר ג'קובין

פרידה מהסופרת רות לוי

בהמשך פרסמה עוד ארבעה קבצים של נובלות, סיפורים ושירים, בהם התמודדה עם נושאים אקטואליים ועם התפניות במהלך חייה. ב-1987 יצא לאור ספרה העיוני "הישרים היו איתה", שעסק במלחמת האזרחים בספרד (1936-1939).

ת"ג

הידע התרבותי כנדבך הכרחי

מתוך דבריה בוועידה העשרים של מק"י (1985)

מלחמת לבנון הולידה תנועת התנגדות רחבה יחסית, וזו הולידה יצירות הומניות אנטי-גזעניות, בעיקר בתיאטרון, אך גם בקולנוע ובשירה, וזה דבר מבורך. אך התהליך העיקרי והמסוכן בחברה הישראלית הוא תהליך הדה-תרבותיזציה והאמריקניזציה, הפוגע בעיקר בהמוני האנשים העובדים ובהמוני הנוער, לרבות הנוער הלומד, ששיטת הלימודים מכוונת אותו לעבר התמחות צרה במקצוע כלשהו, תוך הזנחת השכלתו הכללית, ובוודאי זו ההומניסטית.

קיים קשר בין המאמצים לחיזוקה הרעיוני והארגוני של המפלגה לבין התרבות, כיוון שתרבות פירושה – הבנת הקשרים בין האומות והזמנים, בין הפרט והכלל, וחיזוק ההומניזם והאתיקה, ואילו חוסר תרבות פירושו – חוסר ראיית הקשרים הללו, ונכונות לספוג השפעות שליליות, כמו בוסיוס, פרגמטיזם, "פולחן הצעירים", הסתגלות לרמות מחשבה נמוכות ועוד. חוסר תרבות פירושו צמצום האפשרויות להתמודד בהצלחה עם נחשולי האידאולוגיה הבורגנית המתוחכמת, השוטפים את החברה הישראלית בכלל, ואת שותפינו השמאליים ושוחרי השלום בפרט.

מוזרה בעיני העובדה, שבפרק החשוב על המצע הרעיוני של המפלגה אין אפילו שורה אחת שתצביע על הקשר בין אידאולוגיה לתרבות, ועל הצורך בהרחבת הידע התרבותי-היסטורי-אמנותי של חברי המפלגה, כחלק הכרחי של חיזוק מטענם הרעיוני. בלי היכרות עם אוצרות הרוח האנושית, הלאומית והעולמית, אין, לדעתי, הבנה נכונה של ההווה; ובלי הבנה כזאת – אין פעולה ההולמת את הצרכים ואת האפשרויות, ובייחוד בתנאים הקשים שלנו.

בלי עשייה רעיונית-תרבותית מתמדת, המשולבת בחיי המפלגה, קשה מאוד לסייע לאותם אנשים ישרים, המחפשים מוצא, ברכישת הבנה עמוקה של המתרחש סביבם בארץ ובעולם. אנו מגנים את האנטי-סובייטיזם יום-יום, במשפטים פחות או יותר כלליים. אך כלום די בגינויים אלה מול חומת החרם על הספרות הסובייטית, על תולדות מהפכת אוקטובר ועל מהפכת התרבות האדירה שהיא הביאה בכנפיה?

רק המרקסיסטים מסוגלים להחדיר לתודעה הציבורית את קשרי הגומלין הקיימים בין הכיבוש והבעיה הפלסטינית לבין הקפיטליזם הישראלי; בין פתרון בעיית-הבעיות באזור זה לבין המאבק הגלובלי; ואת הניגוד העמוק בין ההומניזם, העושה להצלת האנושות ותרבותה מהשמדה חלקית או טוטלית, לבין הריאקציה הקפיטליסטית האנוכית האנטי-הומנית. הידע התרבותי, האסתטי והאתי הוא נדבך הכרחי להבנת הקשרים הללו, ומכאן – להנחלתם לזולת.

ספרה של לוי על מלחמת האזרחים בספרד

בשבוע שעבר הלכה לעולמה רות לוי – סופרת ומשוררת, מבקרת סרטים ומתרגמת, שפעלה עשרות שנים במפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י) ובארגונים דמוקרטיים. עולמה הרוחני-תרבותי של רות לוי היה עשיר ומגוון. היא נתנה לכך ביטוי ביצירותיה ובכתיבתה רבת השנים.

נולדה ברומניה ב-1928 במשפחת רופאים וניצלה מציפורני הנאצים הודות לבריחת משפחתה לברית המועצות. בלימודיה שם העמיקה את אהבתה לספרות הרוסית. אחרי המלחמה שבה לרומניה והצטרפה לשומר הצעיר. ב-1947 עצרו הבריטים את הספינה שבה הפליגה לארץ והועברה למעצר בקפריסין. ב-1949 הגיעה לישראל והצטרפה לקיבוץ זיקים. בפילוג שהיה במפ"ם ב-1952, גורשה מהקיבוץ, כמו אחרים שהיו פעילים בקבוצה שהנהיג סנה, ועברה לתל אביב. הצטרפה למפלגה הקומוניסטית הישראלית, שם הכירה את המשורר-הפועל עמוס עין ויחד עמו הקימה משפחה.

פרסמה רשימות בענייני ספרות, תרגומים וסיפורים פרי עטה במדור הספרות והתרבות של יומון המפלגה "קול העם", ובהמשך הייתה חברת מערכת העיתון וערכה את המדור. לאחר הפילוג במפלגה, תרמה למדור התרבות של שבועון "זו הדרך" רשימות בנושאים שונים וביקורות סרטים. במסגרת פעילותה כחברת מזכירות תנועת הידידות עם ברית המועצות, ערכה והוציאה לאור את ביטאון התנועה "כן ידידות". פעלה בתנד"ו והשתתפה בוועידות נעמת במסגרת סיעת חד"ש.

ספריה הראשונים – הרומן "הרפתקאותיו של מצפון" וקובץ המחזות "באיקסניה היפה" ו"סימטה יורדת אל הים", אותם כתבה במשותף עם בן זוגה עמוס עין, ראו אור ב-1963.

ביהמ"ש ביטל פסילת נסיף

בחיי העובדים. הממשלה אינה נוקפת אצבע כדי לאכוף את חוקי הבטיחות, אינה מוסיפה תקנים לפיקוח על אתרי בנייה ואינה מענישה את הקבלנים הגדולים שמתעשרים על חשבון חיי הפועלים", נכתב. "לבנו עם משפחות החללים. יהי זכרם ברוך".

יצוין שבשבוע שעבר (15.3) נהרג תושב נצרת, אברהם נסים עבדו (19), לאחר שנפל במהלך התקנת מזגנים בבניין משרדים ברחוב דובנוב 7 בתל אביב. חד"ש תערוך משמרת מחאה במקום ביום שישי הקרוב (22.3) בשעה 11:00.

רשימת חד"ש-תע"ל: חוגי בית

אירוע ציבורי בהשתתפות ח"כ עאידה תומא-סלימאן, סונדוס טאלח ופידאא טבעוני (חד"ש-תע"ל), סגנית ראשת עיריית חיפה מטעם חד"ש שהירה שלבי וד"ר חנה ספרן
יום א', 24 במרס, 20:00, מרכז אשה לאשה, ארלוזורוב 118, חיפה

חוג בית בהשתתפות ד"ר עופר כסיף ועו"ד נועה לוי
יום א', 24 במרס, 19:00, אכסניית אגרון, גרשון אגרון 6, ירושלים

חוג בית בהשתתפות ד"ר עופר כסיף
יום ב', 25 במרס, 20:30, הרצל 183, רחובות

חוג בית בהשתתפות ד"ר עופר כסיף
יום ג', 26 במרס, 19:00, קוסטה ריקה 38, ירושלים

חוג בית בהשתתפות ראש רשימת חד"ש-תע"ל ח"כ איימן עודה
יום ד', 27 במרס, 20:00, מזא"ה 32, תל אביב

חוג בית בהשתתפות ח"כ לשעבר עבדאללה אבו מערוף, סגנית ראשת עיריית חיפה מטעם חד"ש שהירה שלבי וסמיר ח'טיב (המפגש יתקיים בחלקו בשפה הרוסית)
יום ד', 27 במרס, 20:00, בר וטרושקה, בן יהודה 146, תל אביב

מועדון קולנוע בגדה השמאלית

בנייה מחדש - כריסטופר בוא
2003, דנמרק (דנית; כתוביות באנגלית)
מוצ"ש, 23 במרס, 20:00, אחד העם 70, תל אביב

הפגנת תמיכה בסרבן רומן לוין

הסרבן, המתגורר בבתי ים וחניך סניף בנק"י בתל אביב, נכלא ל-30 יום ומוחזק בבידוד עקב סירובו ללבוש מדים
שבת, 23 במרס, 16:00, על צלע ההר מול כלא 6

ישראל ולקחי הדיקטטורה בארגנטינה:

43 שנה להפיכה הצבאית
בהשתתפות ד"ר אפרים דויד, עו"ד איתי מק, עו"ד גבי לסקי, תמר ליבומן, ג'סיקה שרון ושלמה סלוצקי
יום א', 24 במרס, 20:00, קרן רוזה לוקסמבורג, רוטשילד 11, ת"א

שופטי בית המשפט העליון קבעו כי ד"ר עופר כסיף מרשימת חד"ש-תע"ל ורשימת רע"ם-בל"ד יוכלו להתמודד בבחירות. זאת לאחר שוועדת הבחירות המרכזית פסלה את מועמדותם. השופטים צידדו בעמדת היועץ המשפטי לממשלה ד"ר אביחי מנדלבליט ופרקליט המדינה שי ניצן.

השופטים (ברוב של שמונה מול מתנגד אחד) צידדו בעמדת השניים גם בכל הנוגע בפסילת המועמד ד"ר מיכאל בן-ארי (עוצמה יהודית, איחוד מפלגות הימין) בשל עמדותיו הכהניסטיות. זו הפעם הראשונה שבה פוסל העליון התמודדות של מועמד יחיד.

השופטים גם החליטו, פה אחד, לאפשר לרשימת חד"ש-תע"ל להתמודד. לאחר שוועדת הבחירות המרכזית לא קיבלה את דרישת עוצמה יהודית לפסול את הרשימה, עתרו חבריה לעליון. לעתירה הצטרפו סיעות הליכוד והימין החדש.

כסיף מסר בתגובה: "שמח שנעשה צדק. כפי שהיועמ"ש כבר קבע קודם לכן, אין שום הצדקה לפסילתי ומדובר היה בניסיון פוליטי מביש של הכהניסטים בחסות נתניהו. על אף הניסיון לצמצם את המרחב הדמוקרטי ולהשתק קולות התנגדות למשטר מפלה, אני אמשיך לדבר על סיום הכיבוש ולחזור לשלום ולשוויון יחד עם שותפיי ברשימה, ואמשיך להתנגד לשיח הגזעני והמסית".

שלושה הרוגים בבניין בתוך יממה; 19 מתחילת השנה

שלושה עובדים נהרגו תוך יממה (17.3) ואחד נוסף נפל למותו בחריש באותו שבוע. מספר ההרוגים בתאונות עבודה ב-2019 זינק ל-19, כאשר תשעה מהם – פועלי בניין. לאחר שבוע קטלני זה, יצאה חד"ש בקריאה כי "דם הפועלים בראשה של ממשלת הגזענות וההון" וערכה משמרת מחאה בחריש, במקום בו מצאו את מותם שלושה פועלי בניין. "הקטל בענף הבניין אינו מכת גורל, אלא תוצר של הפקרות נפשנית של הממשלה ובעיקר של משרד העבודה, ושל זלזול